

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. október 17.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2018. október 17. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágyság, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piskozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori görög kultúra emlékeivel kapcsolatos.

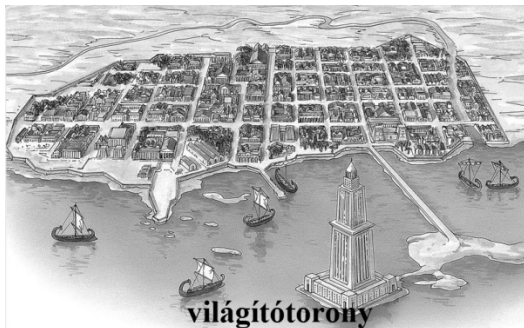
Párosítsa az ókori városokra vonatkozó szöveges forrásokhoz a megfelelő képet, valamint nevezze meg a városokat! Írja a képek sorszámát, illetve a városok nevét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

A) „A szobrokra [versben] írt feliratok kerültek. Az első felirat arról szól, hogy [...] nem pénzzel, hanem a láb gyorsaságával, s a test erejével kell győzelmet szerezni. Egy másik felirat a törvényeken örökdő istenek dicsőségét [...] magasztalja, minden törvénytörő atléta megfélemlítésére.” (Pauszaniasz)

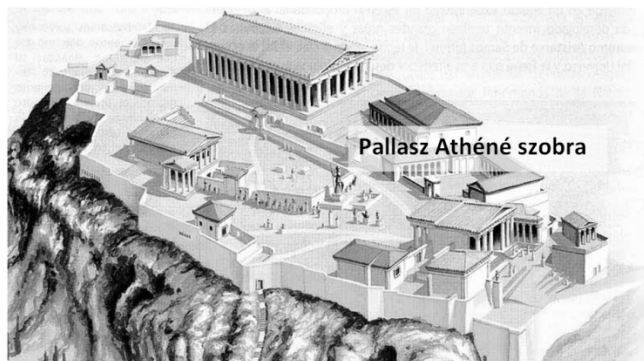
B) „Periklész felvilágosította a népet, hogy ezekkel a pénzekkel nem kell elszámolniuk a szövetségeseknek, hiszen ők harcolnak helyettük, és ők tartják távol a barbárokat. [...] Minthogy pedig a város bőven el van látva a hadviseléshez szükséges dolgokkal, a felesleget olyasmire kell fordítani, amiből a városra örök dicsőség származik. Így emelkedtek a nagyszerű, utánozhatatlan szépségű épületek [...]” (Plutarkhosz)

C) „Igen nagy város, kitűnő fekvésű, bővelkedik mindenféle javakban és gazdag élelmiszerekben. Ugyanis háromféle halat fogyaszt, amivel más tartomány nem rendelkezik: folyami, tavi és tengeri halat. Bőségesen van e városban mindenféle fajtája akár az illatszereknek, akár sokféle barbár áruknak [...]. A Nílus folyó nyár évadján szétáradva megöntözi az egész földet és előkészíti a magvetésre [...]” (Ismeretlen ókori szerző)

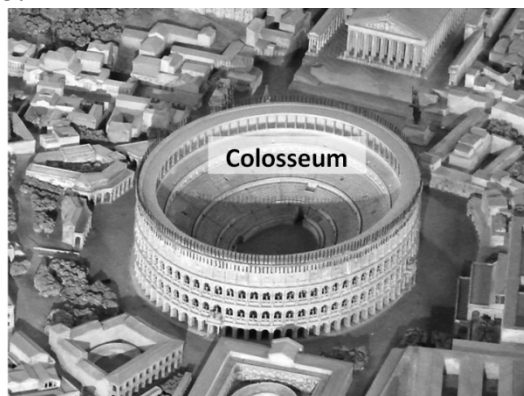
1.

2.

3.

4.

A szöveges forrás betűjele	A kép sorszáma	A város neve
A)		
B)		
C)		

3 pont

2. A feladat az iszlám vallással kapcsolatos.

A következő idézetek a Bibliából és a Koránból származnak. Rendelje az állításokhoz a megfelelő Korán idézet sorszámát! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Négy sorszám marad. (Elemenként 1 pont.)

1. „Az emberek kötelessége [...] a Házhoz történő zarándoklat, de csak annak, aki módot talál rá. Ám aki tagadja, az maga látja kárát.”
2. „Amikor imádkozott, megnyílt az ég, és a Szentlélek galamb alakjában leszállt rá. Szózat is hallatszott az égből: Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem.”
3. „Bizony Mi látjuk orcád fordulását az ég felé, ezért megváltoztatjuk neked az imairányt úgy, hogy azzal elégedett leszel. Fordítsd hát orcádat a Tilalmas Mecset felé, és bárhol is vagytok, fordítsátok orcátokat arra!”
4. „Magasztaltassék [Isten]! Nincs szüksége gyermekre, amikor Övé mindaz, ami az egekben és a földön van.”
5. „Nincs itt. Feltámadt, ahogy előre megmondta. Gyertek, nézzétek meg a helyet, ahol nyugodott! Aztán siessetek, vigyétek hírül tanítványainak: Feltámadt a halálból, előttetek megy Galileába. Ott viszontlátjátok. Íme tudotokra adtam.”
6. „Harcoljatok [...] azok ellen, akik harcolnak ellenetek! Ám ne szegjétek meg a törvényt, ne harcoljatok a fegyvertelenek ellen!”
7. „Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony, mondom néktek: megkapták jutalmukat. Amikor pedig te böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki látja, ami titokban történik, megfizet neked.”
8. „[A böjt ideje] [...] amikor [...] útmutatás [első ízben] küldetett le az emberek számára [...]. Aki közületek e hónap idején [a maga helyén] jelen van, az böjtölje végig! Ha pedig valaki beteg, vagy úton van, akkor [azonos] számú másik napig [kell böjtölnie]! [...] Egyetek és igyatok addig, amíg a hajnalhasadáskor meg nem különböztetitek a fehér szálát a feketétől! Aztán tartsátok be szigorúan a böjtöt a sötétség beálltaig!”

Állítás	Sorszám
a) Az iszlám minden hívőnek előírja, hogy – ha megteheti – látogasson el Mekka szent helyeire.	
b) Az iszlám Jézust nem ismeri el Istennek.	
c) A böjtölést az év adott időszakában a Korán kinyilatkoztatásának idejére emlékezve kell végrehajtani.	
d) A rendszeresen elvégzett imát Mekka felé fordulva kell teljesíteni.	

4 pont

3. A feladat a magyar államalapítással kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a Géza fejedelemre vonatkozó források és ismeretei alapján!
(Elemenként 1 pont.)

A) „[Géza] igencsak kegyetlen volt, és sokakat ölt meg hirtelen felindulásból. Mikor kereszténnyé lett, indulatosan lépett fel tusakodó alattvalóival szemben e hit megerősítéséért, és a régi bűnt az Isten iránti buzgalomtól felbuzdulva elsöpörte. [Géza] a mindenható Istennek, de [más] istenségek különféle hiú képzeleinek is áldozott, s midőn főpapjától szemrehányást kapott ezért, magáról azt állította: elég gazdag és hatalmas ahhoz, hogy ezt megtehesse.” (*Thietmar merseburgi püspök krónikája az 1010-es évekből*)

B) „[Géza] ugyan király volt, de eleinte pogány. Később megvilágosítva a Szentlélek kegyelmétől, felismerte az út és az élet világosságát, s követve az evangéliumi tanítást, az igazság nyomába szegődött. Közben pedig Isten színe előtt igen dicséretessé tette magát azzal, hogy katonaságának vezéreit az igaz Isten tiszteletére térítette. Akiket pedig rajtakapott azon, hogy más utat követnek, fenyegetéssel és rémítgetéssel törte igába. [...]

Megöregedvén érezte, hogy nemsokára távoznia kell testéből, fiának, akit az ország trónjára kívánt emelni, a római császárok kiterjedt nemzetségéből származó, igen előkelő feleséget hozott.” (*Szent István 1100 körül keletkezett legendája*)

a) Géza fejedelem mely politikai döntését írja le mindkét forrás?

.....

b) Milyen tekintetben mond ellent egymásnak a két forrás Géza fejedelemre vonatkozóan? Karikázza be a helyes állítás sorszámát!

1. Abban, hogy milyen volt a személyes viszonya a keresztény hithez.
2. Abban, hogy engedte-e alattvalóinak a pogány vallás gyakorlását.
3. Abban, hogy kire akarta hagyni trónját.

c) Nevezze meg azt az államot, amelynek uralkodóit a B) betűjelű forrás „római császárok” néven említi!

.....

d) Miért volt szokatlan Géza fejedelemnek a B) betűjelű forrásban aláhúzott döntése? Karikázza be a helyes állítás sorszámát!

1. Azért, mert Géza nem elégedett meg azzal, hogy fia a fejedelmi címet viselje.
2. Azért, mert a döntés ellentmondott az addigi öröklési rendnek.
3. Azért, mert Géza külföldön neveltette a fiát.

4 pont	
--------	--

4. A feladat a katolikus megújulással kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Bárki, aki társaságunkban a kereszt lobogója alatt Isten harcosa kíván lenni, és csak az Urat és annak földi helytartóját [...] akarja szolgálni, az ünnepélyes szüzességi fogadalom után lélekben legyen felkészülve arra, hogy olyan társaság tagja lesz, melynek célja a lelkeknek a keresztény tanok szerinti gondozása, a hit terjesztése nyilvános prédikációk útján, Isten ígéjének szolgálata, lelki gyakorlatok és a gyermekek és a kereszténységet nem ismerők tanításában és a gyóntatásban megvalósuló szeretetszolgálat révén, illetve a keresztények hitben való megerősítése.”
(Részlet a jezsuita rend szabályzatából, 1540)

a) Karikázza be a forrásban megjelenő két szerzetesi fogadalom sorszámát!

1. tisztaság
2. szegénység
3. a hit fegyveres védelme
4. engedelmesség

b) Melyik módszert vették át a jezsuiták a protestánsoktól a hit terjesztéséhez? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. szüzességi fogadalom
2. szerzetesrend alapítása
3. gyóntatás
4. iskolák alapítása

c) Mely tisztség viselőjét nevezi „földi helytartónak” az idézett forrás?

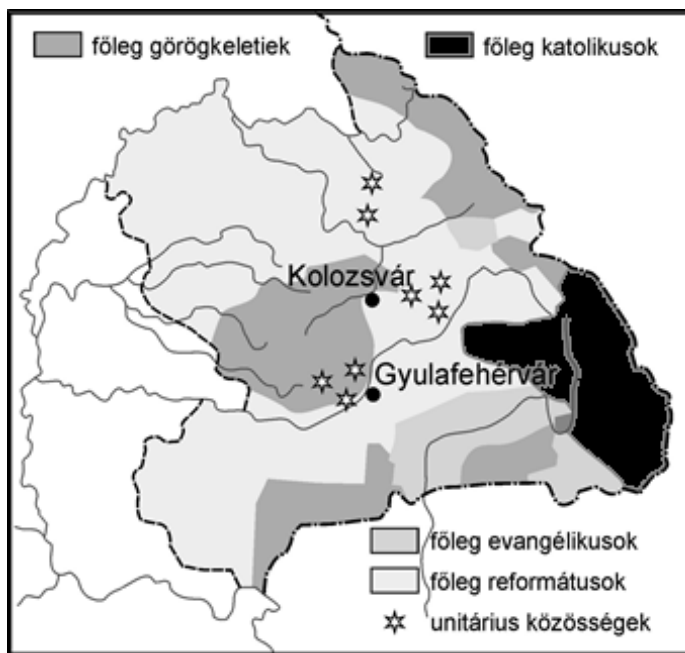
.....

4 pont	
--------	--

5. A feladat Erdély XVI–XVII. századi történetéhez kapcsolódik.

Döntse el az állításokról a források és ismeretei segítségével, hogy melyik felekezetre / egyházra vonatkoznak! Írjon X jelet a táblázat megfelelői mezőibe! Egy sorba egy X jelet írjon! (Elemenként 1 pont.)

„Azonkívül mivel a vallás ügyében [...] különféle viták, perlekedések, civódások, vélemények voltak a kolozsvári magyar nemzetiségű és a szebeni szász nemzetiségű egyház [...] között, az ilyen egyenetlenségek megszüntetésére [...] úgy döntöttek: mostantól kezdve a jövőben mindkét félnek szabadságában áll, hogy akár a kolozsvári, akár a szebeni egyház vallását és felfogását kövesse.” (A tordai országgyűlés határozata, 1564)

Erdélyi vallási térképe

Állítás	katolikus	evangélikus	református	ortodox
a) Az Erdélyben legkorábban megjelent protestáns irányzat, amely részben a német nyelvnek köszönhetően terjedt el.				
b) Protestáns irányzat, amelynek tanításai leginkább erősítették a magyar rendi szemléletet.				
c) Az önálló Erdély fejedelmeinek többsége ehhez az irányzathoz tartozott, ennek szerepe volt a Habsburgokkal vívott küzdelmeikben is.				
d) Az egyház hívei számottevően egyik rendi nemzetben sem képviseltették magukat.				

4 pont

**6. A feladat az első világháborús szövetségi rendszerek kialakulásához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

Melyik ország neve maradt ki az idézett forrásokból? Írja a betűvel jelölt, kimaradt ország nevét a pontozott vonalra! (Elemenként 1 pont.)

A) „Kívánságunk fenntartani a nagy monarchiák közötti barátságot, amelyeknek a forradalommal szemben több veszítenivalójuk van, mint nyernivalójuk az egymás elleni harcban. Ha ez fájdalmunkra Oroszország és [a]) között nem lehetséges, akkor még éppen el tudnánk viselni, hogy barátaink egymással szemben csatákat vesztenek vagy nyernek – azt azonban nem, hogy egyikük oly súlyos sebeket vagy károkat szenvedjen, hogy az veszélyeztesse független és az európai politikába beleszóló nagyhatalmi állását.” (A német kancellár visszaemlékezései, 1890)

a) Az ország neve:

B) „Abban az esetben, ha az egyik birodalmat mindkét magas szerződő fél várakozása és őszinte kívánsága ellenére [a mindkét szerződő féllel határos b)] részéről támadás érné, mindkét magas szerződő fél köteles egymásnak birodalma teljes fegyveres erejével segítséget nyújtani.” (Németország és az Osztrák–Magyar Monarchia kettős szövetsége, 1879)

b) Az ország neve:

C) „Abban az esetben, ha Olaszországot közvetlen kihívás nélkül bármiféle okból támadás érné [c)] részéről, a másik két magas szerződő fél kötelezi magát, hogy minden eszközzel segítséget és támogatást nyújt a megtámadott félnek. Ugyanilyen kötelezettség terheli Olaszországot abban az esetben, ha [c)] közvetlen kihívás nélkül támadást intéz Németország ellen.” (A hármas szövetség, 1882)

c) Az ország neve:

Nevezze meg az A) jelű forrás szerzőjét, azt a politikust, aki a kettős és hármas szövetség létrehozásában vezető szerepet játszott! (1 pont)

d) A politikus neve:

4 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus kori Magyarországgal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Vallási megoszlás Magyarországon az egyes népcsoportok körében (%), 1890							
Népcsoport (összlétszám, kerekített adatok)	Római katolikus (%)	Görög- katolikus¹ (%)	Református (%)	Evangélikus (%)	Unitárius (%)	Ortodox (%)	Izraelita² (%)
Magyar (7 353 000)	56,6	2,5	29,4	4,2	0,8	0,3	6,2
Német (1 988 000)	66,7	0,1	1,2	20,2	0,1	0,3	11,4
[a] (1 896 000)	70,0	5,2	0,8	23,0	-	0,3	0,7
Román (2 588 000)	0,3	37,5	-	-	-	61,9	0,3
Ruszin (379 000)	0,7	98,8	-	-	-	0,2	0,3
Horvát (183 000)	99,5	-	-	-	-	0,5	-
[b] (493 000)	16,3	0,4	-	-	-	83,3	-
Egyéb (244 000)	60,9	12,5	4,2	9,5	0,3	11,6	1,0
Összesen	47,8	11,0	14,7	7,8	0,4	13,6	4,7

¹ A katolikus egyházhoz tartozó, görögkeleti keresztény szokásokat követő felekezet.

² Zsidó vallású.

a) Nevezze meg a táblázat első oszlopában a) betűjellel jelzett népcsoportot!

.....

b) Nevezze meg a táblázat első oszlopában b) betűjellel jelzett népcsoportot!

.....

**c) A teljes népesség mekkora hányada volt protestáns a táblázat adatai alapján?
Karikázza be a helyes válasz sorszámát!**

1. Közel 15 százaléka.
2. Közel negyede.
3. Nagyjából harmada.
4. Több mint a fele.

d) Miért nem szerepel a táblázatban felsorolt népcsoportok között a zsidó megnevezés? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. A magyarországi zsidóság aránya nem érte el az egy százalékot, ezért az „egyéb” kategóriába sorolták be.
2. A zsidók többsége beleolvadt a peremterületeken élő szláv lakosságba, ezért nem kezelték őket önálló népcsoportként.
3. A zsidókat nem tekintették különálló népcsoportnak, ezért anyanyelvük alapján főként a németekhez és a magyarokhoz sorolták őket.

4 pont	
--------	--

8. A feladat a második világháború előzményeivel kapcsolatos.

Rendelje a német terjeszkedésről szóló forrásokhoz annak a területnek a sorszámát, amelyikre az idézet vonatkozik! Írja a megfelelő sorszámot a forrás után! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 1 pont.)

*A német terjeszkedés célterületei az 1930-as években
(A sorszámok nem időrendet jelentenek.)*

a) „Hajnali öt órakor felvonult a nemzetközi rendőrhadttest és [...] megszállta [...] a Franciaországba és a Német Birodalomba vezető utakat és határállomásokat [...], hogy a szavazás biztonságát minden rajtaütésszerű támadás ellen biztosítsák. [...] Ha a szavazatok nyolcvanöt-kilencven százaléka Németország javára esik [...], ez Hitler nagy győzelmét jelentené.” (Korabeli beszámoló)

.....

b) „Most ennek az országnak új missziót hirdetek. Olyat, ami megfelel annak a parancsolatnak, amely egykor ide hívta a német telepeseket az óbirodalom összes tartományából: Legyen a német nép ősi Ostmarkja [keleti határvidéke] mostantól a német nemzet és ezáltal a Német Birodalom legfiatalabb védőbástyája. [...] Ez az ország német, megértette a küldetését, teljesíteni fogja azt, és a nagy német népközösséghez való hűségében soha senki nem fogja túlszárnyalni.” *(Hitler beszéde)*

.....

c) „Németország, az Egyesült Királyság, Franciaország és Olaszország, tekintetbe véve a [...] terület elcsatolására vonatkozólag elvben már elért megállapodásokat, megegyezett ennek az elcsatolásnak [...] feltételeiben és módozataiban, valamint az ennek következtében fogantatosítandó intézkedésekben, és a jelen egyezményvel egyenként felelősséget vállalnak az egyezmény végrehajtásának biztosításához szükséges lépésekért.” *(Szerződésrészlet)*

.....

d) „Németország és a Szovjetunió érdekszféráját hozzávetőleg a Narev, Visztula és a Szan folyók vonala határolja el. Azt a kérdést, hogy a kétoldalú érdekek kívánatosnak tüntetik-e fel egy független [...] állam fenntartását, és melyek lennének ezen állam határai, végleg csak további politikai fejlemények során lehet tisztázni.” *(Szerződésrészlet)*

.....

4 pont	
--------	--

**9. A feladat Magyarország második világháború alatti történetéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„A Führer szemében Magyarország egyedüli felelős személye a Pártvezető.
Magyarország szabad, önálló és független állam, amely szabadságát, önállóságát és függetlenségét olyan mértékben és úgy nyeri el, ahogyan harcol értük.
Magyarország a német háborúvezetés szempontjából nem átmeneti terület, amelyben csupán időnyerésért folytat harcot, hanem bástya, amely szerves részét képezi a német vezetés minden elhatározásának és melyért Németország éppen olyan döntően harcol, mint teszi ezt Nyugat-Németországban vagy Kelet-Poroszországban.” *(Kormányprogram, 1944 ősze)*

a) Nevezze meg a forrásban említett pártvezetőt! Keresztnevet is írjon!

.....

b) Mely esemény sikertelensége miatt került hatalomra a programot megfogalmazó kormány?

.....

c) Cáfolja meg ismeretei segítségével a forrásban aláhúzott állítást!

.....

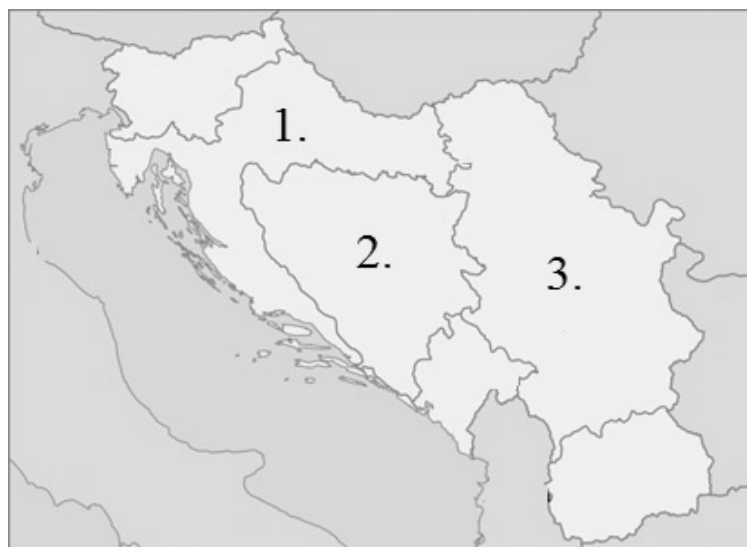
d) Mely nagyhatalom elleni harcban játszhatott Magyarország „bástya” szerepet a forrás keletkezésének időpontjában?

.....

4 pont

10. A feladat Jugoszlávia felbomlásával kapcsolatos.

Rendelje a térképvázlaton szereplő tagállamokat a rájuk vonatkozó állításhoz! Írja a tagállam sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszámot többször is beírhat. (Elemenként 1 pont.)

A volt Jugoszlávia tagállamai

Meghatározás	Tagállam sorszáma
a) A volt Jugoszlávia vezető tagállama. Területén helyezkedett el a szövetségi állam fővárosa és törvényhozása.	
b) Latin ábécét használó és évezredes nyugati keresztény (katolikus) hagyománnyal rendelkező egykori tagállam.	
c) Vallási és etnikai szempontból a leginkább kevert lakosságú egykori tagállam, amely éppen ezért a legtöbbet szenvedett a délszláv háborúban.	
d) A tengerparti turizmusból is jelentős bevételekhez jutó egykori tagállam, amely gazdasági teljesítményéhez képest a politikai hatalomból aránytalanul csekély mértékben részesült.	

4 pont

11. A feladat a magyarországi kommunista diktatúra időszakával kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Rendelje a képeket a rájuk vonatkozó állításhoz! Írja a képek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszám kimarad.

1.

Részlet az „Ádáz ellenségünk a kulák” c. diafilmből

2.

Gyapotszedés Magyarországon az 1950-es években

3.

Plakát

4.

Plakát

5.

Rejtegetett élelmiszer után kutató ÁVH-s tisztek

6.

Plakát

Állítás	Kép(ek) sorszáma
a) Az állam megtorlással sújtotta az egyéni gazdálkodás mellett kitartó parasztságot.	
b) A gazdag parasztokat propaganda alkalmazásával igyekeztek ellehetetleníteni.	
c) Az ország természeti adottságait figyelmen kívül hagyták a mezőgazdaság átalakítása során.	
d) A tervszámok felülmúlására ösztönözték a lakosságot.	

e) Nevezze meg szakkifejezéssel azt a mezőgazdasági üzemtípust, amelynek kialakítását szolgálta az 1. képen megjelenő film!

.....

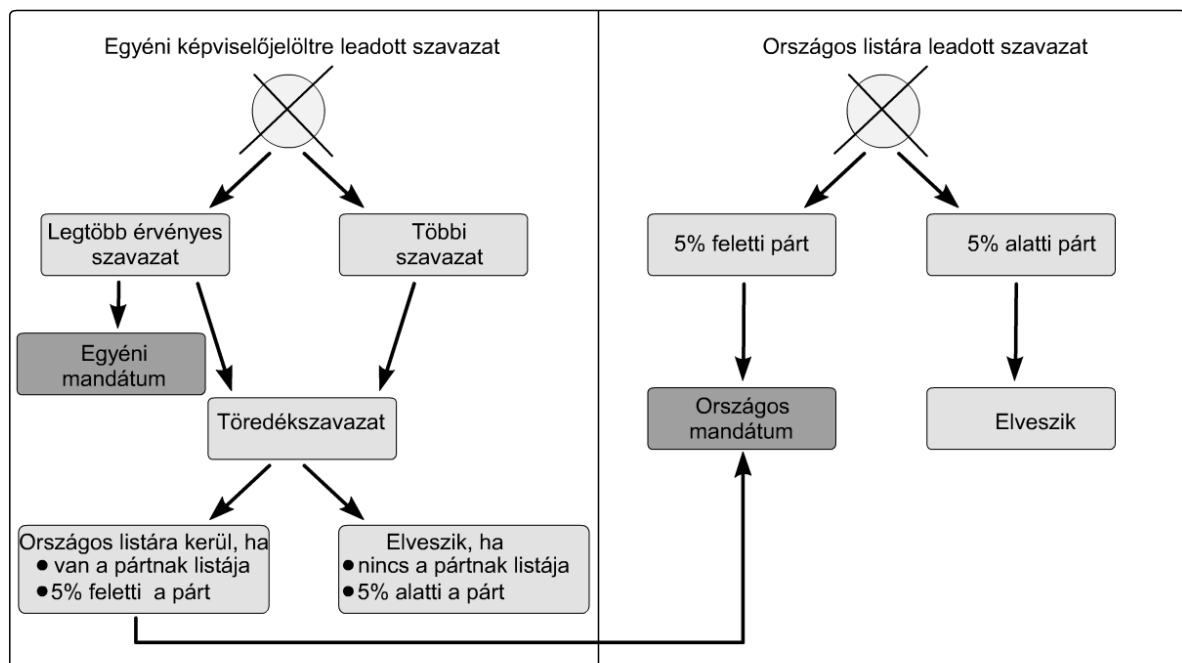
f) Mely – a tulajdonviszonyokat érintő – változás volt az előfeltétele a 3. képen megjelenő gazdaságirányítási modell elindításának?

.....

7 pont

12. A feladat a mai magyar választási rendszerhez kapcsolódik.

Döntse el a forrás és ismeretei segítségével, mi történik a következő esetekben! Karikázza be a mondatok helyes befejezésének sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

A szavazatok útja a mai magyar választási rendszerben

a) Ha a legtöbb szavazatot kapott egyéni képviselőjelöltre a választók 30%-a szavazott, akkor ...

1. a jelölt egyéni mandátumot szerzett.
2. második fordulóra kerül sor, mert senki sem szerzett abszolút többséget.
3. a jelölt az őt indító párt országos listáján szerzett mandátumot.

b) Ha egy egyéni képviselőjelöltre a választók 30%-a szavazott, és ezzel a választókerületben második lett, akkor ...

1. ő is egyéni mandátumot szerzett.
2. egyéni mandátumot nem szerzett, de a rá leadott szavazatok hasznosulhatnak.
3. egyéni mandátumot nem szerzett, és a rá leadott szavazatok is mindenképpen elvesznek.

c) Ha egy párt országos mandátumokat szerzett, akkor ezeket ...

1. csak az országos listájára leadott szavazatok alapján kaphatta.
2. csak az egyéni jelöltjeire leadott töredékszavazatok alapján kaphatta.
3. az országos listájára leadott szavazatok és az egyéni jelöltjeire leadott töredékszavazatok alapján kaphatta.

d) Ha egy pártra országosan az érvényesen szavazók közül 5%-nál kevesebben szavaztak, akkor ...

1. nem szerezhette mandátumot.
2. nem szerezhette országos mandátumot, de jelöltjei egyéni mandátumot igen.
3. országos és egyéni mandátumot is szerezhette, ha a választóknak csak a fele ment el szavazni.

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,

egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Julius Caesar egyeduralkodója	rövid
	1849 után	14.	Európa a második világháború után	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Jobbágypkérdés a reformkorban	hosszú
	1849 után	16.	Az ellenforradalmi rendszer konszolidációja	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszeit az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével Caesar uralmának fő jellemzőit! Térjen ki röviden bukásának okaira is!

„Mert nem elég, hogy mértéktelenül sok tisztséget elfogadott – örökös consulságot, élete végéig tartó dictatori hatalmat, [...] a »haza atyja« melléknevet, szobrot állíttatott magának a királyok sorában [...] – hanem azt is eltűrte, hogy minden emberi méltóságnál magasabb kitüntetések szavazzanak meg neki. [...] A hagyományokat semmibe véve, éppilyen önkényesen osztogatta a hivatalokat több évre.” (Suetonius: *Caesarok élete*)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az Amerikai Egyesült Államok, illetve a Szovjetunió alapvető törekvéseit az általuk felszabadított és megszállt európai országok politikai berendezkedését illetően az 1940-es évek második felében!

„A Balti-tenger mellett fekvő Stettintől az Adriai-tenger mellett fekvő Triesztig vasfüggöny ereszkedik le Európára. E vonal mögött vannak Közép- és Kelet-Európa régi államainak összes fővárosai – Varsó, Berlin, Prága, Bécs, Budapest, Belgrád, Bukarest és Szófia.” (Churchill fultoni beszéde, 1946)

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma:

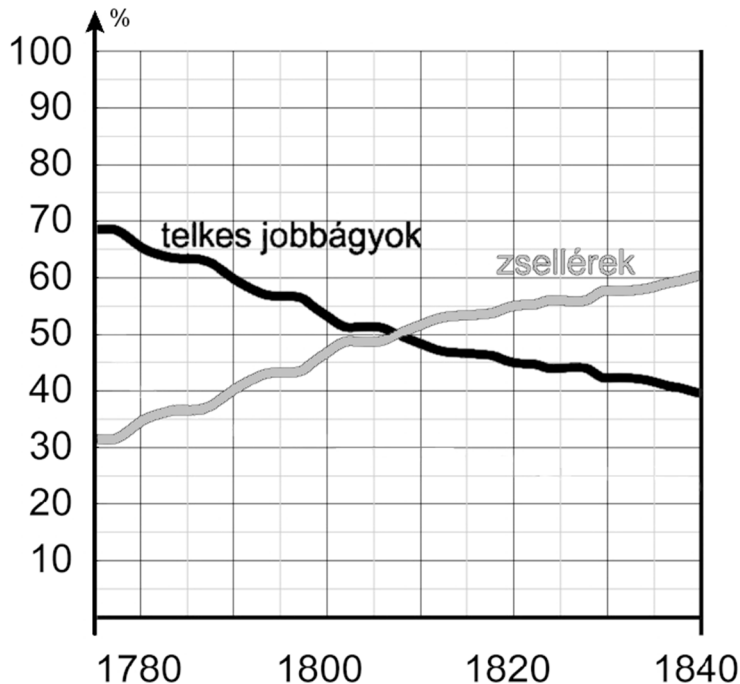
A feladat kidolgozása:

[illegible]

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A feladat a reformkori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a jobbágyság helyzetét és a jobbágység alakulását a reformkori Magyarországon!

A zsellérek és a telkes jobbágyok arányának alakulása Magyarországon (%), (1780–1840)

„Gondoljuk meg: nálunk az arisztokratia [nemesség] tagjai legnagyobb részben falukon, az adózók közt elszórva laknak. Már Tekintetes Rendek, egy pár százezernek milliók közt csendességben élni: ez bizonyosan a milliók jóakarától van függésben. S hogy e jóakaratot csak a kölcsönös bizodalom teremtheti. Hazánk történetében a példák borzasztóbbak, mint akárhol. Említem Dózsa György [parasztfelkelő] vérengző tetteit [...] s ki az, ki borzadva ne tekintene a kolera éveire, midőn némely megyékből a legrettenetesebb tetkek híre az egész országot keresztülrázá. [...] Itt szó azon halhatatlan, hódíthatatlan szellemről van, mely századok óta most lánggal lobogva, majd hamu alatt emésztődve ég. És ezt nem zabolázza meg félelem, nem győzi le hatalom, ezt csak megszelídíteni lehet.” (Kölcsey Ferenc országgyűlési beszéde, 1832)

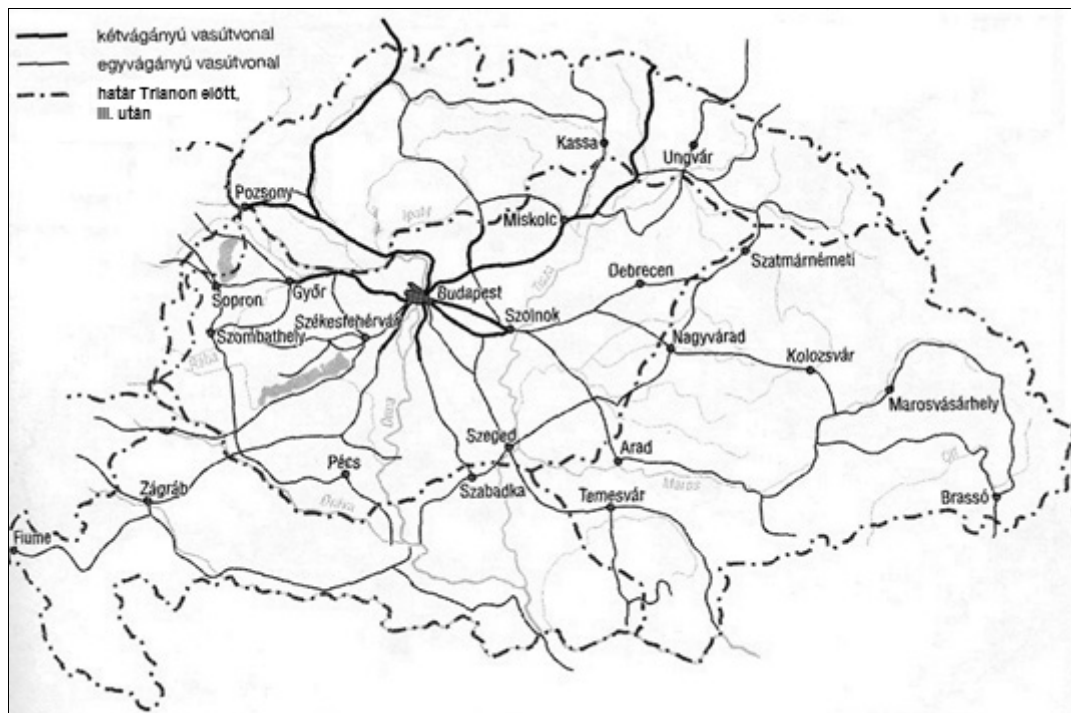
„A magyar nemes részese a törvényhozó hatalomnak, s földbirtoki jussal [értsd: tulajdonjoggal] bír; a magyar nemest törvény útján kívül, személyében és vagyonában még a király sem háborgathatja; tulajdonával szabadon élhet [...]. De kérdem én, mit veszít mindezen igazaiból [jogaiból] a magyar nemes, ha törvény által azt nyilatkoztatnák: hogy a magyar parasztot személyében s vagyonában törvény útján kívül szintén senki sem háborgathatja, hogy ő is birtoki tulajdonnal [saját földbirtokkal] bír, hogy ő is tagja a nemzetnek [...] Ennek királyra s nemesre egyéb befolyása [hatása] nem lenne annál, hogy most csak hatszázezer ember őrzi az alkotmányt melynek feltartása királyt s polgárt egyaránt érdekli, akkor ellenben tízmillió ember őrzené.” (Kossuth Lajos írása, 1833)

**16. A feladat az ellenforradalmi rendszer konszolidációjára vonatkozik Magyarországon.
(hosszú)**

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a trianoni béke gazdasági hatásait és a gazdasági konszolidációhoz vezető lépéseket!

„Magyarország minden vagyona és jövedelme rangsorbeli elsőbbséggel szavatol [biztosítékot jelent] a [győztesek követeléseinek] megfizetéséért.

Az 1921. évi május hó 1. napjáig a Magyar Kormány a [...] képviselt Szövetséges és Társult Hatalmak előzetes engedélye nélkül maga aranyat ki nem vihet, s aranyra nézve nem rendelkezhetik és egyúttal aranykiviteli és rendelkezési tilalmat köteles megállapítani.” (Részlet a trianoni békeszerződésből)

Magyarország főbb vasútvonalai és a trianoni határok, 1920

Korona, 1923

Az 1927-ben forgalomba hozott pengő

A feladat kidolgozása:

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

A feladatlapon szereplő források (kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

1. https://www.mozaweb.hu/Lecke-TOR-Tortenelem_5-A_vilaghodito_Nagy_Sandor-101716

<https://www.thinglink.com/scene/905561433649971203>

<http://www.thesecondgreece.gr/eng/product/Ancient-Olympia-The-valley-of-the-Gods>

<https://www.heritagedaily.com/2016/11/how-to-climb-the-social-ladder-in-ancient-rome/113324> IMAGE CREDIT : JEAN-PIERRE DALBÉRA

10. https://ro.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:Yugoslavia_map_ro.svg

11. <http://diafilm.osaarchivum.org/public/index.php?fs=3020>

http://fotomuzeum.hu/fotografiai/reismann_marian_magyar_gyapot_1

<http://bedo.hu/kepek/adat/plakat/9/0066.JPG>

<https://dea.lib.unideb.hu/dea/handle/2437/88261>

<https://mult-kor.hu/igy-tettek-tonkre-rakosiek-a-magyar-parasztoakat-20160629>

http://retro.network.hu/kepek/retro_reklamok_plakatok_termekfotok/3_eves_terv

15. grafikon: Száray Miklós: Történelem III. (Forrásközpontú történelem)

16. táblázat adatai: <http://tortenelemportal.hu/2009/10/az-1920-as-evек-valsaganak-mai-tanulsagai/>

térkép: Kaposi-Száray: Feladatgyűjtemény az új történelem érettségihez, 12. évfolyam

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. Antik kultúra	3	
	2. Iszlám	4	
	3. Géza fejedelem	4	
	4. Katolikus megújulás	4	
	5. Erdélyi egyházak	4	
	6. Szövetségi rendszerek	4	
	7. Dualizmus kori Magyarország	4	
	8. A második világháború előzményei	4	
	9. Magyarország 1944-ben	4	
	10. A volt Jugoszlávia	4	
	11. Rákosi-korszak gazdasága	7	
	12. Választási rendszer	4	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. Julius Caesar egyeduralma	17	
	14. Európa a második világháború után	17	
	15. Jobbágymérés a reformkorban	33	
	16. Ellenforradalmi rendszer konszolidációja	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

dátum

javító tanár

		pontszáma egész számra kerekítve	
		elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok			

dátum

dátum

javító tanár

jegyző